

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen perustehtäviin kuuluu yritysneuvonta ja -kehittäminen, vesi- ja joukkoliikenne, saariston kehittäminen, matkailu sekä työllisyyspalvelut.

ELINKEINOPALVELUT	TP 2025	Muutettu TA 2026	RAAMI 2027	LTK 2027	Ero%
Myyntituotot	605 857	438 990	715 256	597 650	36,1
Tuet ja avustukset	277 813	248 011	248 011	248 011	0,0
Muut toimintatuotot	116 044	130 000	130 000	130 000	0,0
Toimintatuotot	999 713	817 001	1 093 267	975 661	19,4
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-1 048 372	-1 119 439	-1 340 662	-1 350 257	20,6
Palvelujen ostot	-1 825 516	-1 418 457	-2 276 508	-2 079 960	46,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 577	-26 204	-31 954	-37 529	43,2
Avustukset	-956 319	-1 200 950	-1 000 950	-1 000 950	-16,7
Muut toimintakulut	-23 388	-31 947	-36 621	-33 621	5,2
Toimintakulut	-3 883 172	-3 796 997	-4 686 695	-4 502 317	18,6
Toimintakate	-2 883 459	-2 979 996	-3 593 428	-3 526 656	18,3

Osaston tavoitteet

Elinkeinopalvelujen osaston tavoitteena on luoda elinvoimaa, pitovoimaa ja vetovoimaa Paraisilla tukemalla yrityksiä niiden liiketoiminnassa ja edistämällä elinkeinotoiminnan edellytyksiä, edistämällä työllisyyttä, lisäämällä Paraisten tunnettuutta ja luomalla positiivista mielikuvaa Paraisista niin asukkaille, yrityksille kuin matkailijoille sekä vastata kaupungin työllisyysasioista. Elinkeinopalvelujen tavoitteena on kehittää myös saariston edellytyksiä osana kaupunkia, joukkoliikennettä ja vesiliikennettä.

Strateginen tavoite	Toimenpide	Mittari
Vahvistetaan Paraisten elinvoimaa ja luodaan hyvät edellytykset yrittäjyydelle, työllisyydelle ja kehitykselle.	Kehitetään osaston toimintojen välistä yhteistyötä ja tarjotaan koordinoituja palveluja yrityksille, asukkaille ja muille toimijoille.	Asiakastyytyväisyys ja yritysten ja yhteistyökumppaneiden palaute sekä kaupungin tulosten kehittyminen relevanteissa elinkeinomittauksissa.
Lisätään osaston vaikuttavuutta selkeillä tavoitteilla, yhteisillä työtaavoilla ja aktiivisella yhteistyöllä.	Selkeytetään rooleja, prosesseja ja vastuuta ja kehitetään elinkeinon ja matkailun, yrityskehittämisen sekä saariston ja liikenteen välistä yhteistyötä.	Yhteiset prosessit ja seurantamalli otettu käyttöön. Yksiköiden sitovien toimintatavoitteiden toteutuminen.
Vahvistetaan vuoropuhelua ja yhteistyötä elinkeinoelämän ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.	Kehitetään systemaattista vuoropuhelua yritysten, yhdistysten, viranomaisien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä kerätään aktiivisesti tarpeita ja kehittämisehdotuksia.	Strukturoitujen yritys- ja sidosryhmävuoropuhelujen määrä sekä sellaisten tunnistettujen kehittämistarpeiden määrä, jotka ovat johtaneet konkreettisiin toimenpiteisiin.

Olennainen riski	Syy	Toimenpide	Merkitys
Elinkeinoelämän, suhdanteiden ja työmarkkinoiden muutokset vaikeuttavat osaston tavoitteiden saavuttamista.	Suhdannevaihtelu, investointihallituksen väheneminen, rakenne- ja muutokset ja muuttuvat osaamistarpeet ovat suurelta osin kaupungin vaikutusmahdollisuuksien ulottumattomissa.	Aktiivinen toimintaympäristön seuranta, jatkuva yritysvalvonta ja valmius sopeuttaa ja priorisoida toimintaa nopeasti muuttuvien tarpeiden mukaisesti.	Suuri
Organisaation osaamis- ja henkilöriippuvuus.	Suhteellisen pienessä organisaatiossa keskeinen osaaminen, tieto ja vastuu voivat keskittyä yksittäisille henkilöille. Henkilöstövaihdokset tai pidemmät poissaolot voivat sen vuoksi vaikuttaa toimintaan.	Selkeät roolit ja vastuut, dokumentoidut prosessit, yhteiset työtavat sekä tiedon siirtymisen ja korvaajan saamisen varmistaminen.	Suuri
Puutteellinen koordinaatio osaston toimintojen ja kaupungin muiden osien välillä.	Yritysten ja asiakkaiden tarpeet liittyvät usein useampiin toimintoihin, esimerkiksi elinkeinoihin, työllisyyteen, maankäyttöön, luviin ja teknisiin palveluihin.	Selkeät sisäiset prosessit, säännölliset yhteistyökokoukset ja sellaisten asioiden yhteinen seuranta, jotka liittyvät useampiin toimintoihin.	Kohtalainen
Työttömyys kehittyy negatiivisesti ja kunnan taloudellinen vastuu kasvaa.	Työmarkkinatilanteen heikkeneminen, pitkäaikaistyöttömyys ja työnhakijoiden osaamisen ja työnantajien tarpeiden kohtaamattomuus.	Varhaiset ja yksilölliset työnhakijoille suunnattavat toimet, proaktiivinen työnantajayhteistyö, aktiivinen kohtaannon edistäminen sekä työttömyyden ja kustannusten säännöllinen seuranta.	Suuri
Yritysten tarpeita ja kehitysmahdollisuuksia ei tunnusteta riittävän varhaisessa vaiheessa.	Riittämätön vuoropuhelu yritysten kanssa tai tiedon siirtymisen puutteet voivat johtaa investointi-, sijoittumis- tai kehitysmahdollisuuksien hyödyntämättä jättämiseen.	Systemaattiset yritysvierailut ja yrityskontaktit sekä tunnistettujen tarpeiden ja toimenpiteiden dokumentoitu seuranta.	Kohtalainen
Saariston saavutettavuuden ja liikennepalvelujen heikkeneminen.	Valtio ja muut ulkoiset toimijat tekevät suurelta osin päätökset lautoista, yhteysaluksista, teistä ja muusta infrastruktuurista.	Aktiivinen ja pitkäjänteinen edunvalvonta, varhainen vaikuttaminen, dokumentoidut priorisoinnit sekä yhteistyö viranomaisten ja muiden saaristotoimijoiden kanssa.	Suuri

Henkilötyövuodet	TP2025	TA2026	TA2027
Vakituiset	12,6	14,5	15,6
Määräaikaiset	4,8	1,0	1,0
Henkilötyövuodet yhteensä	17,4	15,5	16,6

Elinkeinot ja matkailu

Toiminta-alue

Yksikön tärkein painopiste on Paraisten pito- ja vetovoimatekijöiden edistäminen niin asukkaille, matkailijoille kuin yrityksillekin. Tulomuutto on tärkein painopiste. Yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden toimintojen kanssa sekä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Elinkeinopalvelut hakee aktiivisesti hankerahoitusta kaupungin painopistealueiden kehittämisen tukemiseksi.

Elinkeinopalvelut kehittää Paraisten kaupungin elinkeinoelämää. Yksikkö palvelee kaupungin yrityksiä maksuttomalla yritysneuvonnalla sekä tuleville että jo toimiville yrityksille. Tuemme yhteistyötä ja verkostoitumista niin paikallisesti kuin kuntarajojen yli. Kaupunki auttaa yrityksiä kehittämään toimintaansa, löytämään rahoitusta toiminnan kehittämiseen sekä löytämään sopivia toimitiloja.

Matkailupalvelujen tavoitteena on tukea ja lisätä majoitus-, kahvila- ja ravintola-, aktiviteetti- sekä hyvinvointielinkeinon laadukasta ja kestävästä palvelutarjontaa Paraisilla ja kasvattaa matkailun aktiivisuutta pääsesongin ulkopuolella. Kansainvälisten matkailijoiden määrä lisääntyy tällä hetkellä Pohjoismaissa. Kansainväliset matkailijat pidentävät sesonkia, viiptyvät pidempään ja jättävät alueelle enemmän matkailutuloa kuin kotimaiset matkailijat, joten matkailun kehittäminen kohdentuu kansainvälisten matkailijoiden tarpeita vastaavan palvelutarjonnan luomiseen, mistä hyötyy samalla myös kotimainen matkailija. Matkailuelinkeino lisää saariston elinvoimaa, mikä lisää saariston houkuttelevuutta ja asuttavuutta.

ELINKEINOT JA MATKAILU	TP 2025	Muutettu TA 2026	RAAMI 2027	LTk 2027	Ero%
Toimintatuotot	166 487	130 000	130 000	130 000	0,0
Toimintakulut	-700 254	-638 982	-724 405	-756 462	18,4
Toimintakate	-533 767	-508 982	-594 405	-626 462	23,1

Toiminta 2027

Elinkeinojen ja yrityskehittämisen puolella priorisoidaan proaktiivisempaa työtä suhteessa yrityksiin, investointeihin ja yritysten sijoittumiseen. Yrityskontakteja hyödynnetään entistä enemmän yritysten tarpeiden tunnistamisessa muun muassa työvoiman, investointien, rahoituksen, toimitilojen ja kehittämisen osalta.

Matkailussa työ kohdistuu laajempiin kehittämiskokonaisuuksiin, yritysten välisen yhteistyön lisäämiseen, asumis- ja palvelutarjonnan kehittämiseen sekä sesongin pidentämiseen. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä kaupungin viestintä- ja näkyvyystoiminnon sekä alueellisten toimijoiden kanssa.

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Luodaan yrityksille hyvät edellytykset sijoittua Paraisille ja kehittyä ja kasvaa Paraisilla.	Tarjotaan aktiivista ja helposti saavutettavaa yritysneuvontaa sekä kehitetään yhteistyötä kaupungin maankäytön kanssa, jotta yritysten tontti-, toimitila- ja kehittämistarpeet tulevat otetuiksi huomioon.	Yrityskontaktien ja yritysvierailujen määrä sekä niiden sijoittumis- ja kehittämisasioiden määrä, jotka ovat johtaneet konkreettiseen toimenpiteeseen. Ajantasainen tieto saatavilla olevista yritystonteista ja toimitiloista.

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Vahvistetaan Parais- ten asemaa houkutte- levana ja laadukkaana kohteena, joka tarjoaa ainutlaatuisia saaris- toelämyksiä ympäri vuoden.	Kehitetään yhdessä matkailuelinkeinon kanssa laatua, kestävyyttä ja houkuttelevia kokonai- suuksia, jotka perustuvat saariston omaleimai- suuteen ja vahvistavat korkean jalostusarvon elämystarjontaa. Erityistä huomiota kiinnite- tään sesongin pidentämiseen ja yritysten oman tarjonnan kehittämisedellytysten vahvistami- seen.	Laatu- ja kehittämistoimenpitei- siin osallistuvien yritysten määrä, matkailun kehitys seson- gin ulkopuolella sekä rekisteröi- tyjen yöpymisten kehitys.
Vahvistetaan Parais- ten vetovoimaa uu- sien yritysten sijoittu- miselle ja investoin- neille.	Työskennellään proaktiivisesti sijoittumis- ja in- vestointitiedustelujen suhteen, tehdään kau- pungin tarjoamia mahdollisuuksia näkyviksi ja kehitetään sujuva sisäinen prosessi potentiaalis- ten sijoittuvien yritysten vastaanottamiseksi ja eteenpäin ohjaamiseksi.	Vakavasti otettavien sijoittumis- ja investointitiedustelujen määrä sekä niiden asioiden määrä, jotka ovat edenneet konkreettiseen valmisteluun, yrityksen sijoittu- miseen tai investointiin.

Henkilötyövuodet	TP2025	TA2026	TA2027
Vakituiset	4,7	4,6	5,0
Määräaikaiset	1,1	0,0	1,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,8	4,6	6,0

Tunnusluku	2025	TA2026	TA2027
Yksilöllistä yritysneuvontaa saaneet yritykset, määrä			80
Toteutetut yritysvierailut, määrä			40
Vakavasti otettavat sijoittumis- ja investointiasiat, määrä			10
Rekisteröidyt yöpymiset huippusesongin ulkopuolella, muutos-%			10 %
Saariston rengastien matkailijamäärä			50 000

Työllisyyspalvelut

Toiminta-alue

Työllisyyspalvelujen ensisijaisena tehtävänä on edistää työllisyyttä auttamalla työnhakijoita löytämään työtä ja työnantajia löytämään tarvitsemaansa työvoimaa ja osaamista. Toiminta perustuu aktiiviseen työnhakijoiden ja työnantajien kohtaannon edistämiseen sekä yksilölliseen tukeen matkalla kohti työtä.

Työnantajayhteistyöstä kehitetään entistä proaktiivisempi osa toimintaa. Työllisyyspalvelut ottaa aktiivisesti yhteyttä yrityksiin ja muihin työnantajiin rekrytointi- ja osaamistarpeiden tunnistamiseksi ja yritysten ja muiden työnantajien informoimiseksi tarjolla olevista palveluista, tukimuodoista ja muista mahdollisuuksista, jotka saattavat helpottaa rekrytointia ja työllistämistä.

Työllisyyspalvelujen, yritysneuvonnan, koulutusalan toimijoiden ja muiden yhteistyökumppaneiden tiiviillä yhteistyöllä luodaan paremmat edellytykset toimiville työmarkkinoille. Tavoitteena on lyhentää matkaa työhausta työhön, helpottaa yritysten rekrytointia ja samalla vahvistaa Paraisten elinvoimaa ja elinkeinoelämää.

TYÖLLISYYSPALVELUT	TP 2025	Muutettu TA 2026	RAAMI 2027	LTK 2027	Ero%
Toimintatuotot	833 226	687 001	963 267	845 661	23,1
Toimintakulut	-2 368 411	-2 354 311	-3 072 219	-2 866 209	21,7
Toimintakate	-1 535 185	-1 667 310	-2 108 952	-2 020 548	21,2

Toiminta 2027

Työllisyyspalveluissa jatketaan toiminnan kehittämistä julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun siirryttyä kunnille. Erityistä huomiota kiinnitetään proaktiiviseen työhön työn löytämiseksi työnhakijoille, työnantajakontaktien vahvistamiseen järjestämällä säännöllisiä tapaamisia yritysten kanssa sekä työllisyyspalvelujen ja kaupungin yritysneuvonnan yhteistyön kehittämiseen.

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Entistä useampi työnhakija siirtyy työhön ja matka työllistymiseen lyhenee.	Työskennellään aktiivisesti ja yksilöllisesti työnhakijoiden kanssa, tunnistetaan esteet ja mahdollisuudet ja ohjataan asiakas työhön, koulutukseen tai muihin työllistymistä tukeviin palveluihin.	Työhön siirtyvien työnhakijoiden osuus. Seurataan pitkäaikaistyöttömien määrän kehitystä.
Vahvistetaan proaktiivista yhteistyötä työnantajien kanssa ja helpotetaan rekrytointia.	Otetaan aktiivisesti yhteyttä yrityksiin ja muihin työnantajiin rekrytointitarpeiden tunnistamiseksi ja yritysten ja muiden työnantajien informoimiseksi tarjolla olevista palveluista, tukimuodoista ja muista rekrytointia ja työllistämistä edistävästä mahdollisuuksista.	Proaktiivisten työnantajakontaktien määrä sekä konkreettista tukea rekrytointi- tai työllistämisasioiden saaneiden työnantajien määrä.
Parannetaan työnhakijoiden ja työnantajien tarpeiden kohtaantoa.	Kehitetään työllisyyspalvelujen, yritysneuvonnan, koulutusalan toimijoiden ja muiden yhteistyökumppaneiden välistä yhteistyötä ja saatetaan työnhakijoita ja työnantajia aktiivisesti yhteen.	Työhön, työkokeiluun tai muuhun työllistymistä edistävään ratkaisuun johtaneiden kohtaantojen määrä.

Henkilötyövuodet	TP2025	TA2026	TA2027
Vakituiset	6,9	8,5	8,4
Määräaikaiset	3,7	1,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	10,6	9,5	8,4

Tunnusluku	2025	TA2026	TA2027
Pitkäaikaistyöttömien määrän lasku noin 6 % vuoden 2027 loppuun mennessä (henkilöä)			224 → 210
Nuorten työttömien määrän lasku noin 9 % vuoden 2027 loppuun mennessä (henkilöä)			66 → 60
Kaupungin työttömyysetuuksien maksuosuuden lasku noin 6 % vuoden aikana (euroa/kk)			80 000 → 75 000

Saaristo ja joukkoliikenne

Toiminta-alue

Saaristo ja joukkoliikenne -yksikkö vastaa kaupungin saariston kehittämistyön koordinoinnista ja toteuttamisesta sekä kaupungin joukkoliikenteen ja kutsuliikenteen kehittämisestä. Työssä keskitytään erityisesti elinvoimaan ja kasvuun kehittämällä saariston saavutettavuutta, toimivia liikenneyhteyksiä ja asumisen, palvelujen ja elinkeinotoiminnan edellytyksiä. Yksikön tehtäviin kuuluu myös digitaalisen liikenne- ja matkustustiedon kehittäminen. Yksikölle kuuluu myös hankekoordinointi ulkoisen hankerahoituksen hankkimiseksi kaupungille.

Yksikkö koordinoi saaristo-ohjelman toteutusta ja seurantaa sekä harjoittaa edunvalvontaa saariston pitkän aikavälin kehitykseen vaikuttavissa asioissa. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä asukkaiden, yritysten, yhdistysten, viranomaisten, liikennetoimijoiden ja muiden saaristokuntien kanssa. Saaristomeren biosfäärialue kuuluu yksikköön organisatorisesti.

SAARISTO JA JOUKKOLIIKENNE	TP 2025	Muutettu TA 2026	RAAMI 2027	LTK 2027	Ero%
Toimintakulut	-814 506	-803 704	-890 071	-879 646	9,4
Toimintakate	-814 506	-803 704	-890 071	-879 646	9,4

Toiminta 2027

Vuonna 2027 yksikkö johtaa Saarelta saarelle -kasvuhanketta, jonka tarkoituksena on muuntaa saaristo-ohjelman tavoitteet konkreettiseksi toiminnaksi. Saaristo-ohjelmasta tunnistetaan ja priorisoidaan yhdessä kaupungin päätöksentekuelinten kanssa rajattu määrä toimenpidekokonaisuuksia. Niitä viedään eteenpäin yhteistyössä kaupungin muiden yksiköiden sekä asukkaiden, yritysten, yhdistysten ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden, viranomaisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Hanke toimii siten välineenä, jolla kootaan yhteen toimijoita priorisoitavien kehittämistarpeiden ympärille ja edistetään toimenpiteitä tavoitteista ja ideoista konkreettiseen valmisteluun ja toteutukseen.

Joukkoliikenteessä yksikkö kehittää joukkoliikenteen ja kutsuliikenteen matkaketjuja ja digitaalista näkyvyyttä niin, että yhteydet ovat helposti löydettävissä ja käytettävissä digitaalisissa reittioppaissa ja muissa tietokanavissa. Työhön sisältyy myös sellaisten toimintamallien kehittäminen, joissa sopivia koulukuljetuksia voidaan avata yleisölle ja näin täydentää olemassa olevaa liikennetarjontaa kutsuperusteisella joukkoliikenteellä.

Lisäksi yksikkö aloittaa kaupungin yhteisen ulkoisen hankerahoitustyön kehittämisen. Työhön sisältyy relevanttien rahoitusvälineiden ja rahoitusmahdollisuuksien kartoittaminen, hankeideoiden tunnistaminen yhdessä kaupungin eri toimintojen kanssa sekä hankehakemusten valmisteluun ja koordinointiin liittyvien työtapojen kehittäminen. Tavoitteena on parantaa kaupungin kykyä tunnistaa ja hyödyntää ulkoista rahoitusta systemaattisesti koko kaupungin toiminnan kehittämistoimenpiteisiin.

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Muunnetaan saaristo-ohjelman priorisoinnit konkreettiseksi toiminnaksi.	Vahvistetaan saaristo-ohjelmasta rajattu määrä priorisoitavia toimenpiteitä ja koordinoidaan ja seurataan niitä yhdessä kaupungin yksiköiden ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa.	Niiden priorisoitavien toimenpiteiden osuus, jotka on vuoden aikana toteutettu tai jotka ovat edenneet konkreettiseen valmisteluun tai hankkeiksi.
Parannetaan saavutettavuutta toimivilla, käyttökelpoisilla ja näkyvillä joukkoliikenne- ja kutsuliikennetkaisuilla.	Kehitetään joukkoliikennettä ja kutsuliikennettä matkustustarpeiden ja tunnistettujen puutteiden pohjalta ja parannetaan jatkoyhteyksiä, matkustustietoa ja koordinaatioita muiden liikennetoimijoiden kanssa.	Sellaisen liikenteen osuus, josta on saatavilla ajantasaista digitaalista matkustustietoa, sekä reitteihin, aikatauluihin, jatkoyhteyksiin tai palveluihin tehtyjen parannusten määrä. Matkustajamääriä seurataan täydentävänä indikaattorina.
Vahvistetaan kaupungin vaikuttamista saariston pitkän aikavälin kehityksen kannalta tärkeissä asioissa.	Harjoitetaan aktiivista edunvalvontaa ja yhteistyötä alueellisten ja valtakunnallisten viranomaisten, organisaatioiden ja kolmannen sektorin kanssa saariston keskeisiä edellytyksiä koskeissa asioissa.	Niiden priorisoitavien edunvalvontasuhteiden osuus, joissa kaupunki on toiminut, sekä niiden asioiden määrä, jotka ovat johtaneet dokumentoituun tulokseen tai konkreettisen valmistelun jatkumiseen.
Vahvistetaan kaupungin kykyä hyödyntää ulkoista hankerahoitusta systemaattisesti.	Kehitetään ja koordinoidaan kaupungin ulkoista hankerahoitustyötä kartoittamalla relevantit rahoitusmahdollisuudet, tuemalla toimintoja hankeideoiden tunnistamisessa ja kehittämisessä ja luomalla yhteisiä työtapoja hankkeiden valmisteluun ja hakemusten tekemiseen.	Yhteiset hankerahoitusta koskevat työtavat otettu käyttöön sekä niiden hankerahojen määrä, jotka ovat edenneet koordinoinnin tuella rahoitushakemuksen tekemiseen.

Henkilötyövuodet	TP2025	TA2026	TA2027
Vakituiset	0,9	1,4	2,2
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	0,9	1,4	2,2

Tunnusluku	2025	TA2026	TA2027
Henkilömatkojen määrä, Parainen–Turku-joukkoliikenne		281 000	283 000
Väestö vesiliikennedyhteyksien takana		2 900	2 900
Väestö saarilla, joille ei ole fyysisiä yhteyksiä		25	24
Asuttujen saarten määrä		107	104
Vesi- ja joukkoliikenteen kehittämiseen sekä kaupungin saaristo-ohjelman mukaiseen kehittämiseen liittyvien verkostotapaamisten määrä		13	10
Kaupungin saaristo-ohjelman toteuttamista tukeva ulkoinen rahoitus (euroa)			130 000